

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajajo po nastopni ceni: Inzerat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{6}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 22. V Ljubljani, 30. novembra 1907. Leto XXIV.

Obseg: Krmljenje z oljnimi tropinami. — Zložba gospodarskih zemljišč ali komasacija. — Kmetijske raznoterosti s podobami — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Krmljenje z oljnimi tropinami.

Krmljenje je za uspeh živinoreje zelo pomembno. Ni enako, ali enoleten junček tehtja 200 ali 300 kg, in tudi denarnica čuti razloček, če krava na leto daje po 1200 ali po 2000 l mleka, posebno tedaj, če so stroški za večji pridelek manjši kakor večji skupiček. Da imajo v Švici in na Zgornjem Bavarskem bolj rastno in bolj koščeno mlado živino, ni toliko vzrok samo pasma, kolikor boljše krmljenje. Zato tudi pravijo, da gre pasma skoz gobec, t. j., da najboljša pasma in živinorejska pravila nič ne veljajo, če živine ne krmimo prav.

Toda uspeh ni odvisen le od tega, koliko krme živina dobiva, marveč tudi od tega, kako je krma sestavljena. Večinoma nedostaja beljakovin in tolšče. Ko so umni živinorejci to spoznali, so si zelo uspešno pomagali s krmili, ki imajo mnogo beljakovin in tolšče v sebi; to so oljne tropine. Toda oljnih tropin je mnogo vrst, ki za naše razmere niso dobre.

Izmed dobrih oljnih tropin, kakršnih v sosednje dežele uvažajo vsako leto velike množine, naj omenim lanene in sezamove tropine.

Lanene tropine. Že zdavnaj znano, toda premalo uvaževano močno krmilo so lanene tropine. Veliko njihovo redilnost, okusnost in zdravilnost pozna skoraj vsakdo, in vendar jih živinorejci pokrmijo le toliko, kolikor se jih izdeluje v deželi. To je pač zelo malo. Dobre lanene tropine imajo povprečno $2\frac{1}{2}$ krat toliko beljakovin in tolšče v sebi, kolikor jih imata oves in koruza, 2 krat toliko, kolikor pšenični in rženi otrobi, 3 krat toliko, kolikor dobro seno. Stanejo pa le po 18 do 19 h kilogram zmlate. Cena se seveda ravna po

oddaljenosti kraja, ker večja voznina podraži blago. Ta števila naj bi si vsak kmetovalec zapisal v pratiko ter naj bi jih vselej pogledal in primerjal, kadar mora kupiti krmil.

Koliko kmetovalcev daje teletom po odstavljenju napačno krmo! Koliko odstavljenih telet vsako leto pogine, koliko jih zaradi nedostatne krme slabo rase, da vedno ostanejo mršava! Kar se zamudi in zagreši v tem času, se pozneje ne da več nadomestiti in popraviti. Skoraj vsi živinorejci to vedo, drugače pa vendarle ne ravnajo. Ta prilika je tudi najugodnejša za uspešno porabo lanenih tropin. Rabijo se najbolje na ta način, da se najprej ovlaži rezanica, na njo se pa potresejo lanene tropine z nekoliko drugih močnih krmil ter se vse skupaj dobro premeša. Z ozirom na starost in velikost telet se daje enemu po $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kg, enoletnim po $\frac{1}{2}$ do 1 kg lanenih tropin na dan. Posebno dobro vplivajo lanene tropine na molzne krave, če jih dobivajo v pijači 14 dni pred otelitvijo in 14 dni po nji. Ta zelo okusna in lahko prebavna pijača tako krepi živali, da navadno lahko prestanejo otelitev, pa tudi pozneje ne zbole tako lahko (n. pr. za telečjo vročnico). Pa tudi sicer so lanene tropine zelo dobre za vse živali, če hočemo dobro storiti slabotnim, bolehnim in izdelanim živalim ter jih okrepiti. V tem oziru lanene tropine največ izdajo, če jih pokladamo daj časa.

Sezamove tropine. To močno krmilo dobivajo, ko iz sezamove rastline („sesamum indicum“ in „sesamum orientale“) iztiskajo olje. Naša družba oddaja tudi te tropine, ki jih dobivajo iz najboljšega vzhodnoindijskega, oziroma jutrovega semena. Sezamove tropine imajo povprečno v sebi:

suhe snovi	89 %
in v tej:	
beljakovin	37 %
sirove tolšče	11 "
nedušičnatega izvlečka	23 "
sirove vlaknine	8.5 "
pepela	9.5 "

V belih sezamovih tropinah je sedaj navadno 50 % beljakovin in tolšče in se za toliko tudi jamči. Sezamove tropine so torej redilnejše in so laže prebavne kakor oljne tropine ter prav tako ugodno vplivajo, t. j. nimajo nikakih postranskih neugodnih učinkov. Posebno je treba opozoriti na veliko množino apna in fosforove kisline, ki je v teh tropinah in so vsled tega posebno dobre za mlado živino. Izborne so te tropine za pitance. Zdrobljene ali zmlete sezamove tropine se tudi lahko dajo konjem namesto ovsa in delavnim volom. Konjem se jih daje po 1 kg na dan, pomešanih z ovsom, s kakšnim drugim močnim krmilom ali z rezanico; zmes se nekoliko ovlaži. 1 kg tropin nadomesti 2 1/2 kg ovsa. Volom se lahko dajo v poljubnih množinah, brez drugih močnih krmil, pomešane z rezanico. Končno so sezamove tropine prav dobra krma za molzne krave; daje se jim jih po 1 kg na dan zdrobljenih ali zmletih, ali pa pomešanih med druga primerna krmila, in ni se bati, da bi imele kake nepovoljne posledice. Nasprotno, redno krmljenje belih sezamovih tropin pomnožuje mlečnost, in le v tem slučaju, če so le preveč tega krmila pokladali, je bilo presno maslo nekoliko bolj mehko. Mi toplo priporočamo bele sezamove tropine našim živinorejcem, ker so redilnejše kakor lanene. Če teh tropin kako živinče prvi dan ne mara, to nič ne de, čez par dni se že nanje navadi in jih potem hlastno žre.

Zelo važno pa je, da dobimo oljne tropine čiste, nepokvarjene in nepredrage.

Da je pričela družba oddajati tudi oljne tropine, ji je povod dejstvo, da se kaže z zboljšano živinorejo in s povzdigo mlekarstva večja potreba po močnih krmilih, izmed katerih pri nas z malo izjemo rabimo le otrobe. Visoka cena pri otrobih bi pa ne bila še tako hudo zlo, toda resnica je, da se pri nas proda največ ogrskih otrobov, ki večinoma niso prístni in imajo razne ničvredne primese v sebi, zlasti zmlete riževe mekine. Taki otrobi največkrat niso niti 6 K vredni.

Izborna nadomestilo za otrobe je moka iz raznih tropin. V krmilih je največ vredna dušičnata snov, ki jo imenujemo beljakovino; od nje je zavisna tečnost in cena posameznih krmil.

Debeli, prístni pšenični otrobi imajo v sebi 13 1/2 % beljakovin in 3 1/2 % tolšče, zmlete lanene tropine 28 1/2 % " " 10 3/4 % "

Iz tega je razvidno, da so zmlete tropine več kakor še enkrat toliko vredne kakor otrobi; vrhutega pa silno vplivajo na zdravje, hitro rast in debelenje ter na mlečnost živine; poleg tega stanejo danes skoraj toliko kakor otrobi. 1/2 kg zmletih tropin zaleže več kakor 1 kg otrobov, stane pa manj.

Odslej bo imela družba oljne tropine vedno v zalogi. 100 kg lanenih in belih sezamovih tropin stane sedaj 19 K.

Tropine so v vrečah po 50 kg in se naročila sprejemajo le na cele vreče. Cene veljajo za blago, postavljeno na ljubljanski kolodvor, ali za blago v družbenem skladišču.

Zložba gospodarskih zemljišč ali komasacija.

Piše D. Gustinčič, asistent c. kr. agr. komisije v Ljubljani.
(Dalje.)

Da si vsakdo lahko ustvari jasno podobo o stroških in uspehih komasacije, navedem tukaj dva praktična avstrijska zgleda.

Kakor sem že zgoraj omenil, se je zvršila prva avstrijska zložba v Ober-Siebenbrunn na Niž. Avstrijskem na deželne stroške. Ko bi jih pa bili morali udeleženci sami poravnati, bi bili dobili naslednji račun*):

1. Zemljemerskemu osebju	17.000 K
2. Boniterjem in drugim izvedencem, stroški za narise, risalne in pisalne potrebsčine, ki so jih zemljemerci in drugi zvedenci rabili	2.000 K
Skupaj	19.000 K
3. Stroški za pisarne, priročnike znamenja, količe, mejnike, za zakoličenje oddelil in za druge skupne naprave	6.200 K
Skupaj	25.200 K

Neznatnih poravnav med posameznimi zaradi različne oddelil, zaradi gnojnega stanja posameznih kosov, zaradi lesov, logov itd. ne smemo k tej vsoti pribiti, ker so se zvršile le med nekaterimi in ker je dobil vsakdo za svoj denar tudi protivrednost. Tudi dijete za lokalnega komisarja niso tukaj vštete, ker so plačane iz državnega fonda in jih ni treba povrniti.

Od teh stroškov odpade v Ober-Siebenbrunn na 1 ha komasovanega sveta (poti in ovasja nevštevi) 9 K 72 h ali na 1 oral 5 K 58 h, kar je gotovo malo.

Nižja Avstrijska je dala še celo za poravnave med posamezniki udeležencem potrebni predujem, ki so ga vračali šele pozneje v daljših obrokih.

Navedeni stroški so se razdelili po posebnem uradnem ključu na 108 udeležencev, in ko bi bila zahtevala dežela povrnitev, bi jih bilo smatrati za izposojeni kapital, ki bi se bil obrestoval po 4 %, in občina bi ga bila morala vrniti v 4 ali 5 obrokih.

Če bi se bilo torej to zgodilo, bi bilo moralo plačati v Ober-Siebenbrunn 47 srednjih posestnikov po 284 K, in če bi bili plačevali te stroške 5 let in bi se bil obrestoval ta dolg kakor rečeno s 4 %, tedaj bi bili plačevali omenjeni posestniki po 64 K na leto. To so pač neznatni izdatki za tako velikansko in temeljito preustrojitev!

Ali sedaj si moramo ogledati te stroške še z druge strani, t. j. primeriti jih moramo z uspehi, ki smo jih dosegli s komasacijo.

Dokazalo se je namreč, da so ta nanovo urejena posestva, ki so se odslej obdelovala z vso drugo vneto, z manjšimi stroški in na lažji način kakor do tedaj, donasala po zložbi za vsak ha povprečno za 6 K 6 h več letnega pridelka kakor pred zložbo, ali za povprečno velikost posestev za 189 K 8 h na leto.

V Ober-Siebenbrunn bi odpadla na vsakega izmed prej omenjenih posestnikov (za 31.2 ha = 54.2 oralov) vsota skupnih stroškov 378 K, in sicer to enkrat za vselej. A na drugi strani je pridelal vsak posestnik na svojem nanovo urejenem posestvu povprečno takoj prvo leto za 189 K 8 h več vrednosti. Če bi se pridelnost novega posestva nič več ne zvišala, bi se torej stroški ob isti pridelnosti popolnoma poravnali že tekom dveh normalnih let.

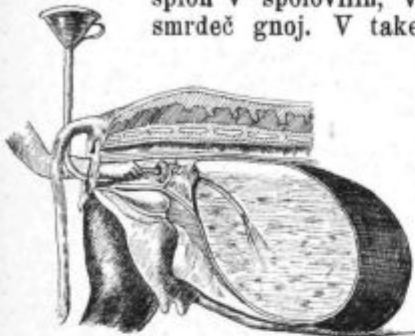
(Dalje prih.)

*) Glej že navedeno brošuro o komasaciji v Ober-Siebenbrunn in Raasdorfu.

Kmetijske raznoterosti s podobami.

Spiranje maternice pri kravah.

Pogosto se dogaja, da ostanejo pri kravah ob porodu v maternici ostanki plodnih mren (posteljice), ki morejo povzročiti vnetje sluzne kože v maternici in sploh v spolovilih, vsled česar se izceja smrdeč gnoj. V takem slučaju se mora

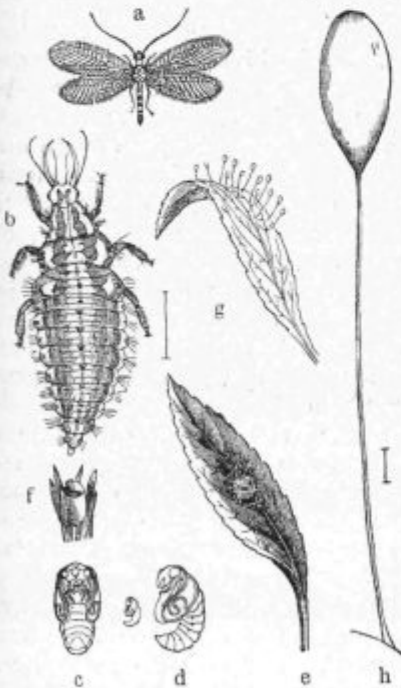

Podoba 116.

maternica spirati s kako zdravilno in razkuževalno tekočino. V ta namen prav dobro služi priprava, ki je popisana v 20. številu letošnj. „Kmetovalca“, kjer jo kaže 112. pod. Ta priprava se porine v maternico, kakor kaže prleg stoječa pod. 116., ter se skoz njo vliva voda, ki se ji doda kakega $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ % lizola ali kreolina. V sili je tudi galunova voda dobra. Kadar je maternica z omenjeno tekočino napolnjena, se cev izmakne, in krava prične potem kmalu stikati ter tekočino in gnoj iz maternice izpuščati. Tako spiranje je dvakrat do trikrat na dan ponoviti. Pri tem delu je poglavitno, da pride cev dovolj globoko v maternico, drugače je delo zaman. Če krava vlite tekočine ne iztisne sama, je to znamenje, da so spolovila hudo obolela, in je v tem slučaju brez odlašanja poklicati večšega živinozdravnika. y.

Navadna zlatoočka (chrisopa vulgaris).

V kmetijstvu nimamo samo škodljivih mrčesov, temveč tudi koristne. Žal, da je pri nas prirodoznanstvo še premalo razširjeno, da marsikterikrat naši kmetovalci ne vedo ločiti koristno od škodljivega. Med najškodljivejše mrčese je šteti razne listne uši, ki bi vse pokončale, če bi ne imele v naravi hudih sovražnikov, ki jih v velikih množinah zatirajo. Huda sovražnica listnih uši je navadna zlatoočka, ki je majhen in skromen metuljček, a njegova ličinka pomori in požre na milijone listnih uši na sadnem in drugem drevju. Pod. 117. kaže zlatoočko v raznih oblikah. Vsakega kmetovalca dolžnost

Podoba 117.

je, da svojo prijateljico spozna in jo ščiti. Na poleg stoječi podobi kaže a doraslo zlatoočko v naravni velikosti, b je povečano risana ličinka, c in d kažeta buba, e je zapredena buba, f je odprt zapredek, g so jajčeca od zlatoočke, ki so pritrjena na drevesni list, in h predstavlja močno povečano jajčece s pecljem. y.

Beli astrahanec.

Beli astrahanec je ena najpriljubljenejših zgodnjih jabolčnih vrst. Pod. 118. kaže to jabolko. Astrahanovo drevo je prav malo zbirčno glede zemlje in dobro uspeva tudi v mrzlejših legah. Astrahanec zori z žitom vred in se ga priporoča obrati nekaj dni prej, preden popolnoma dozori, ker drugače postane močnat in malo okusen. Kakor vse zgodnje jabolčne vrste, tako se tudi astrahanec le malo časa drži, in sicer le 10 do 14 dni; vrhutega je še zelo občutljiv, zato je pri pošiljanju z njim prav varno ravnati. y.

Podoba 118.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 362. Naša podobčina je naredila skupen vodovod, na podlagi dogovora, o katerem se je naredil zapisnik, kjer je bilo rečeno, da bo le eden imel pravico vpeljati vodo v svojo hišo, oziroma v svoj hlev. Navzlic temu je sedaj gospodarski odsek enemu dovolil vpeljati vodo v njegovo zasebno mlekarno, dočim drugim tega ne dovoli proti plačilu. Ali ima gospodarski odsek prav in ali sme v nasprotju z zapisnikom postopati? Kaj je ukreniti proti gospodarskemu odboru, če njegovo delovanje ni pravo? (J. P. v P.)

Odgovor: O tej zadevi smo se poučili na pristojnem mestu in velja za Vas kakor za vse druge v enakih slučajih določilo II. odstavka k občinskemu redu, ki se ima po njem gospodariti s premoženjem posameznih podobčin. Vaš vodovod tvori del premoženja Vaše podobčine, in glasam omenjenega odstavka mora z njim gospodariti gospodarski odbor, ter velja ono, kar ta ukrene. Če z ukrenitvijo gospodarskega odbora niste zadovoljni ali če menite, da ni pravilen, imate pravico do pritožbe na deželni odbor. O Vaši zadevi je že razpravljal deželni odbor, ki je gospodarskemu odboru pravdal, vendar takrat ni bilo govorjenja o zapisniku. Če je ta zapisnik pravilno sestavljen in od vseh podobčanov podpisan, potem mu morda gre posebna veljava in ga je smatrati za nekako medsebojno pogodbo, in zadeva se da drugače rešiti, dasi mi tega ne verjamemo. Onemu, ki se mu je dovolilo pod gotovimi pogoji vpeljati vodo v mlekarno, je dobil to pravico le zagadelj, ker je okrožni zdravnik potrebo dobre vode v mlekarni utemeljil, ker bi dotičnik drugače moral rabiti vodo iz potoka, ki je že večkrat bila okužena, poraba nezdrave vode v mlekarni pa iz javnih zdravstvenih ozirnov ni dopustna.

Vprašanje 363. Neki tukajšnji naseljenik si je nabavil več tisoč korenin neke krmne rastline z dolgim laškim imenom, ki se latinski imenuje „Symphytum asperrium“. To rastlino s silno pohvalo ponuja neka tvrdka v Milanu. Kaj je ta rastlina, ali ji mraz kaj škoduje in ali je res tako imenitna krmna rastlina? (A. M. v K.)

Odgovor: Ta rastlina nosi ponižno slovensko ime „gabez“ ter so jo špekulanti že za drag denar ponujali za krmno rastlino kmetovalcem. Gabez ima trdo, z bodečimi dlakami obraščeno listje, ki je kuhano in zmečkano sicer dobra krma za goved, a iz gospodarskega stališča se vendar ne priporoča gabeza pridelovati, zato je ta krmna rastlina v Avstriji in na Nemškem že popolnoma izginila iz vrst krmnih rastlin, ki se pridelujejo na njivah. Gabez uspeva tudi

v slabih peščenih tleh, vendar mora imeti dovolj vlage in sence. Gabez je na travnikih, kjer najde primerno mesto, nadležen plevel, ker zatira druge, koristnejše rastline in ga je silno težko zatirati, ker že iz koščekov preklanih korenin poganjajo nove rastline.

Vprašanje 364. Pri posekovanju mojega gozda je padla ena smreka s polovico svojega debla na sosedov svet ter pri tem ni naredila nikake škode. Sosed sedaj zahteva tisti del smreke, ki je pri posekovanju padel na njegov svet, zato vprašam, če res obstoji kak zakon, ki to določa? (A. K. v P.)

Odgovor: Sosedova zahteva je popolnoma neutemeljena, ker ni nobenega zakona, ki bi kaj takega določal. Če je smreka slučajno padla pri posekovanju na sosedov svet, ostane vsa Vaša, kvečjemu ste dolžni poravnati škodo sosedu, ki se v takem slučaju naredi.

Vprašanje 365. Tik mojega vinograda ima sosed visok kostanjev in bukov gozd, čigar veje segajo čez mejo; sploh pa ta gozd tako obsenčuje moj vinograd, da se trsje ne more dovolj razvijati. Ali sem upravičen od sosedu zahtevati, da odstrani najbližja drevesa ali da jih tako oklesti, da bo trsje v mojem vinogradu dobivalo dovolj svetlobe? (F. K. v Š.)

Odgovor: Vi ste upravičeni od sosedu zahtevati, da odstrani veje od drevja svojega gozda, ki segajo na Vaš svet, ali jih tudi sami smetete odstraniti, ker so po zakonu Vaše, nimate pa pravice in ne moči sosedu prisiliti, da bi posekal drevje na svojem svetu, ker on ni nikakor odgovoren za škodo, ki jo dela senca njegovega drevja Vašemu trsju.

Vprašanje 366. Ker so letos otrobi zelo dragi, nameravam kravam pokladati mešanico iz polovice pivovarniških tropin in polovice lanenih tropin, in to trikrat na dan, vselej po 2 kg. Ali je tako pokladanje umestno? (A. N. na P.)

Odgovor: Govedo ima zelo velik želodec, ki se pri vsakem krmljenju mora napolniti, če naj žival ne ostane lačna. Velikega želodca goveda pa iz zdravstvenih in gospodarskih ozirov ne moremo in ne bomo polnili z dragimi in močnimi krmili, zato ga napolnimo največ s ceno suho klajo, bodisi z rezanico ali s senom. Če pokladamo večinoma manj vredno krmo z namenom, da se govedo nasiti, potem moramo krmi dodati tudi močnih krmil, ki pomagajo žival ohraniti dobro rejeno ali dajati kravam dovolj mleka. V to svrhu dodajamo goveji krmi močna krmila, in ta so otrobi, lanene tropine itd. Pivovarniških tropin samih zase ne štejemo med močna krmila, ker imajo v sebi le $\frac{1}{5}$ suhih snovi ter so v njih le dobri 4 % beljakovin. Pivovarniške tropine so prav dobra krma za molzne krave, ker pospešujejo mlečnost in se jih sme porabiti do polovice vse krme. V tem slučaju molznim kravam pač dajo dovolj vseh redilnih snovi, in ni treba potem pokladati še posebej drugih močnih krmil. V tisti množini, kakor jih nameravate Vi pokladati, pa ne bodo veliko izdale, dasi bodo drugače naredile klajo bolj uporabno in lahko prebavno. Pokladanje 3 kg lanenih tropin vsaki kravi na dan bo pa veliko izdalo, ker so te tropine zelo redilne in nadomestujejo dvojno množino otrobov. Nameravano krmljenje moramo torej le odobriti, ker bo mešanica iz pivovarniških in lanenih tropin naredila vso krmo uporabno in bo goved dobivala poleg suhe klaje dovolj redilnih snovi za vsestransko uspevanje, in poleg tega boste denarno bolje izhajali.

Vprašanje 367. Na Notranjskem imam 9 oralov velik travnik, 900 m nad morjem, ki je jako slab za krmo in ga zato nameravam pogozditi. Travnik je obdan z gozdi, ki so z jelovim drevjem obraščeni. S kakšnim drevjem naj ta svet pogozdim, kakšno starost naj ima, ali naj sadim jeseni ali spomladi, kje je dobiti sadike in koliko narazen jih je saditi? (A. J. na V.)

Odgovor: Dotični svet boste s tistim drevjem najbolje pogozdili, ki na sosednem svetu najbolje uspeva. Predvsem bi Vam priporočali obrniti se do gozdnega komisarja v Logatcu ali v Postojni, ki Vas z veseljem pouči. Za saditev se rabijo sadike iz gozdnih drevesnic. Največja c. kr. osrednja gozdna drevesnica je v Ljubljani, ki sadike po pravniški ceni oddaja. Ker se pri nas v zadnjem času splošno prav močno pogozduje, vsako leto primanjkuje gozdnih sadik, zato Vam priporočamo, da se pravočasno zanje pobrigate. Čim močnejše so sadike iz gozdne drevesnice, tem boljše so. Pogozdovanje se more vršiti jeseni, dokler zemlja ne zmrzuje, in spomladi. V jesenskem času sajene sadike trpe v naših krajih veliko od mraza, posebno če so na popolnoma golem svetu, koder jih tudi srenj rad privzdiguje. Na jesen se torej sadi le izjemno; pravi čas za to je pomlad, dokler drevje ne ozeleni, in sicer v nižavah od srede marca do srede majnika, v hribovih do konci majnika in še dalje. Sadike se sade 1 do $1\frac{1}{2}$ m saksabi in iz tega morete izračunati, koliko sadik boste rabili. Priporočamo Vam, da pri gozdarskem društvu za Kranjsko in Primorsko v Ljubljani prosite za knjigo „Navod za oskrbovanje malih gozdnih posestev“, ki Vam jo to društvo rado brezplačno pošlje.

Vprašanje 368. Pri svojem mlinu bi rabil za tečaje neki inozemski les „santos“, ki je v vodi neki silno trpežen, zato vprašam, pri kateri tvrdki bi ta les dobil? (A. J. na V.)

Odgovor: Lesa z imenom „santos“ ni; bržkone imate v mislih les „lignum sanctum“, ki je silno trpežen ter trd in se zaradi tega rabi za tečaje. Ta les je od gvajšaškega drevja, ki rase v vroči srednji Ameriki. Glede dobave tega lesa se obrnite na tvrdko „L. Kattus & Sohn“ na Dunaju III., Obere Bahngasse 4. Ta tvrdka kupčuje z vsemi vrstami inozemskega lesa.

Vprašanje 369. Pri nas vlada splošno mnenje, da so goveji hlevi, ki imajo betonirane staje, kravam škodljivi, ker v takih hlevih krave izvrgujejo. Ali so goveji živini hlevi z betoniranimi stajami res škodljivi? (R. Š. v L.)

Odgovor: Mnenje glede škodljivih hlevov, ki imajo betonirane staje, je v tem pogledu neutemeljeno in je najbolj čudno, če pri Vas kdo to trdi, ker še nihče tega ni poskusil. Na trditvi je pa pač nekaj resnice, a škodljivosti ne povzročajo betonirane staje, temveč je dolžiti nov hlev sploh. Če se hlev predela in se poleg drugega naredi tudi cementne staje, se sme tak hlev smatrati za novega. V novem hlevu, in naj ima kakršnekoli staje, četudi običajne kmečke, se pa vsekdar lahko pojavi kužno izvrgovanje krav, dasi je ta pojav le redek, in če bi kmetovalci v vsakem novem hlevu take nepravilne pričakovali, bi nihče ne delal novega hleva ali popravljal starega. Na Kranjskem se je v zadnjem času naredilo več kakor 100 novih hlevov, in najmanj v petdesetih so naredili cementne staje, a le iz enega kraja smo dobili vest, da krave v novem hlevu izvrgujejo. To izvrgovanje je kužno in se lahko pripeti v starih in novih hlevih. V blejski okolici n. pr. je letos kužno izvrgovanje krav splošno, dasi imajo tam samo stare hleve. Kužno izvrgovanje povzročajo glive, ki se nahajajo v gnoju in v hlevskih tleh. V vsakem hlevu je brezštevilno majhnih gliv. Teh gliv je velika večina neškodljiva in nedolžna. Nekatere pa imajo zelo nevarne lastnosti. Dandanes vemo, da so glive, ki zaidejo v telčnik brejih krav. V telčniku povzročajo vnetost, in ta vnetost umori pričetek ploda ali mladiča. Vse take glive v hlevu seveda ne morejo priti v telčnik in se tam vgnezditi. V nesnažnem in z gnojnico zalitem hlevu in sploh v starejšem hlevu je vse polno nevarnih in nedolžnih in celo koristnih gliv. Kolikor več vrst gliv je navzočih, tembolj je verjetno, da neškodljive in koristne zatirajo škodljive. V novih in zelo čistih hlevih je pa prav lahko

mogoče, da se v pričetku škodljive glive neovirano razplojajo, ker še ni koristnih, ki bi jih zatirale. Betonska tla pa pri tem nimajo nikake krivde in so celo še koristna, ker jih je lažje razkuževati. Če se v kakem hlevu pojavi kužno izvrgovanje krav, in to je mogoče v starem in novem hlevu, potem moramo skušati škodljive glive zatreti, kar dosežemo s spiranjem telénika, ki je v tej številki popisano med kmetijskimi raznoterostmi. Za spiranje telénika vzamemo vselej 5 l mlačne vode, kjer raztopimo 100 g sode in 20 g karbolne kisline. Pripomniti moramo, da se pri takih kravah tudi bik more okužiti, ki potem kužno izvrgovanje prenaša v druge hleve.

Vprašanje 370. Imam brejo svinjo, ki je prav krotka, nič hudobna in ima svoje mladiče zelo rada. Ko je zadnjič storila, je mladičem v pričetku rada pustila sesati, pozneje so ji pa bili nekako nadležni; ko je namreč dojila, je semtertja kvišku skočila, je zacvilila in je tega ali onega mladiča z vso silo z rilcem v stran vrgla, ne da bi se pozneje proti njemu sovražno kazala. Ker ima svinja v kratkem zopet storiti in bo morda zopet taka, zato vprašam, **zakaj krotka svinja semtertja mladičem ne pusti sesati in jih odganja?** (J. T. v P.)

Odgovor: Iz popisa, kako ravna Vaša krotka svinja, ne moremo drugega sklepati, kakor da ji dojenje povzroča bolečine. Mladi pujski imajo zelo ostre zobe, ki od dneva do dneva rasejo, postajajo ostrejši in prasički pri sesanju starko s temi zobmi vbadajo, kar ji prizadeva velike bolečine, vsled česar svinja kvišku skače, kruli in mladiče odganja. Če bo svinja pri novih mladičih enako ravnala, potem preglejte mladiče, če imajo ostre zobe, ter jim jih s primernimi kleščami počistite.

Vprašanje 371. Ali so za umnega in naprednega kmetovalca umetna gnojila neobhodno potrebna in ali se da brez njih s pridom izhajati; saj je tako prej tisočletja bilo? (A. K v Š.)

Odgovor: Umetna gnojila nikakor niso neobhodno potrebna. V kmetiji, ki ima rodovitno zemljo z vsemi potrebnimi redilnimi snovmi in ki prideluje krmo, ki živalim nudi tudi vse redilne snovi, dokupovanje umetnih gnojil ni potrebno. Navzlic brezštevilnim spisom in knjigam, ki jih je izdala naša družba in drugi, in navzlic tisočerm tozadevnim kmetijskim predavanjem imajo naši kmetje večinoma še jako napačne pojme o umetnih gnojilih. Umetna gnojila niso čudotvorna štupa ter so le tisti del gnoja, ki ga našemu hlevskemu gnoju primanjkuje, če naj dosežemo največje mogoče žetve in naj pridelamo krmo, ki vsestransko zadošča. Našim tlom v slovenskih pokrajinah že od narave nedostaja fosforove kisline in največkrat tudi kalija, vrhutega smo pa z odprodajo raznih kmetijskih pridelkov v obliki žita, živine itd. odvzeli našim kmetijam veliko redilnih snovi, ki jih z dokupom gnoja krme itd. nismo nadomestili. Vobče lahko rečemo, da v naših kmetijah nedostaja fosforove kisline in kalija, in če naj naše stare grehe popravimo, moramo ta nedostatek pokriti z dokupovanjem tozadevnih umetnih gnojil. Pa tudi sploh mi na naših njivah in travnikih ne dosežemo tiste množine pridelkov, ki bi se dala doseči ob umnem kmetovanju, kar vse prihaja od nezadostnega gnojenja, ali z drugimi besedami od primanjčovanja vseh potrebnih redilnih snovi. Pri takih razmerah pri nas umen kmetovalec skoraj nikjer ne more s pridom gospodariti brez umetnih gnojil, zato so ta za nas sedaj potrebna, dokler vseh redilnih snovi dovolj v zemljo ne spravimo in potem z umnim gospodarjenjem ne skrbimo, da vsak izdatek redilnih snovi iz kmetije kakorkoli nadomestimo. Navzlic vsemu pa vedno hlevski gnoj ostane poglavitni, in zlasti gnojnico moramo do zadnje kaplje v domači kmetiji porabiti. Izkratka: ravnanje z gnojem in z gnojnico mora pri nas do skrajnosti

umno postati, in če naj dosežemo obilne žetve, moramo v kmetije spraviti dovolj fosforove kisline in kalija; to pa dosežemo z dokupovanjem tozadevnih umetnih gnojil, in vsled tega se sme pogojno trditi, da mora umen gospodar pri naših razmerah kupovati umetna gnojila.

Vprašanje 372. Imam pravico do pota na sosedovem svetu, koder pa rasejo drevesa, katerih veje vise na pot in ovirajo vožnjo z naloženimi vozovi. Ali imam pravico posekati vrhove sosedovega drevja, ki ovirajo vožnjo? (B. D. v P.)

Odgovor: Pot in zemljišče sta sosedova in zato Vi nimate pravice posekati drevju vrhov, ki ovirajo vožnjo po tem potu, do ktere imate Vi služnostno pravico. Ker Vam pa Vaš sosed ne more ovirati porabe služnostne pravice, v takem obsegu, kakor Vam gre, zato je edina pot, da soseda tožite na neovirano zvrševanje služnostne pravice, da zahtevate odstranitev tistih vej, ki onemogočujejo vožnjo z naloženimi vozovi. Sicer pa dvomimo, da bi bili pri vožnji res ovirani, in preden se pričnete tožariti, se poravnajte z lepo in vprašajte kakega pravnika za svet.

Vprašanje 373. Sosedna fara bo delala novo pokopališče in v to faro spada ena vas iz naše politične občine, ki pa tvori s štirimi drugimi vasi podobčino, ktere druge vasi pa ne bodo rabile novega pokopališča. Ali moramo plačati občinske doklade za novo pokopališče tudi posestniki tistih vasi, ki tega pokopališča ne bomo rabili? (F. R. v H.)

Odgovor: Predvsem je razločevati, če bo novo pokopališče farno ali občinsko. Če bo pokopališče farno, potem je najprej razpisati konkurenčno obravnavo in na podlagi te obravnave so zavezani prispevati za novo pokopališče samo posestniki tiste vasi, ki ji je pokopališče namenjeno. V tem slučaju imajo samo prizadeti posestniki plačati dogovorjene prispevke in se ne smejo nobene občinske doklade nalagati. Če bo pa pokopališče občinsko, tedaj ima občinski odbor vse potrebno ukreniti in sme dogovorno z deželnim odborom naložiti potrebne občinske doklade samo na davke tistih vasi iz sosedne občine, ki bodo pokopališče rabile.

Kaj delajo naše podružnice.

Čl. načelnštva podružnic nujno prosimo za redna in kratka poročila o svojem delovanju, ki bodo njim v čast in tovarišicam v spodbudo!

Kmetijska podružnica v Št. Vidu nad Ljubljano.

V nedeljo 27. oktobra je imela naša podružnica svoj VIII. kmetijski sestanek. Sadjarski in vinarški komisar g. Fr. Gombač je predaval o sadjarstvu s posebnim ozirom na jabolka in hruške, ki so pripravne za kupčijo. Govoril je o sadnem semnju, ki ga priredi c. kr. kmet. družba kóncem novembra v „Mestnem domu“ v Ljubljani. Kdor ima kaj lepega z roko obranega namiznega sadja, naj ga postavi v pripravnih koških ali zabojčkih na semenj. Stem si zagotovi odjemalce še za poznejša leta. Navzoči možje so pazljivo poslušali zanimiva izvajanja g. Gombača in se živahno udeleževali razgovora, ki je predavanju sledil. Pri nas so letos posebno v Stanešičah imeli dobro sadno letino, kjer je še zdaj dobiti precej lepih jabolk. Shod je trajal skoraj do sedmih. Prihodnji sestanek bo 8. decembra, obenem pa tudi redni občni zbor.

Kmetijske novice.

Kletarstveni nadzorniki. Na podstavi zakona o prometu z vinom, vinskim moštom in vinsko drozgo se raz-

pisujeta skupno za Štajersko, Koroško in Kranjsko dve službi kletarstvenih nadzornikov. Imenovanje se zvrši zadaj začasno na dobo enega leta, in sicer s prejemki X. činovnega razreda in s popotnim pavšalom po 2500 K. V poštev se jemlje samo taki prosilci, ki so dovršili z dobrim uspehom vinarsko šolo ali kakšen drug zavod, kjer se učil kmetijska kemija, oziroma ojnologija kot glavni predmet in ki morejo izkazati dovršeno večletno uporabo v kletarstvenih ali drugačnih vinarskih obratih. Vrhutega se zahteva natančno poznanje nadzorstvenega ozemlja in znanje v tem ozemlju navadnih deželnih jezikov. Pravilno opremljene prošnje je nasloviti na c. kr. kmetijsko ministrstvo ter jih je vložiti najkasneje do 5. decembra t. l. pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

Kletarski tečaji. Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeri z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami še na jako nizki stopnji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelavati dobro, okusno in stanovitno vino in z njim s pridelki drugih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fine, žlahtne in stanovitne vinske kapljice? Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako z njim pravilno ne ravna. Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik Bohuslav Skalický pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več tridnevnih kletarskih tečajev. Kdor se misli kterege teh tečajev udeležiti, se mora pismenim potom ali ustno zglasiti vsaj do 5. decembra t. l. pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, se priporoča, da dotičniki prošnje kar najprej mogoče vpošljejo. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo pravočasno, in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

Po novi vinski postavi, ki stopi že 1. decembra t. l. v veljavo, mora imeti vsak, kdor v svrhu prodaje vino prideluje ali pa kdor z vinom tržji, torej vsak vinogradnik, vinski trgovec in gostilničar, v prostorih, kjer ima vino spravljeno ali kjer ga prodaja (točji), torej v kletih, gostilniških sobah itd., nabit ponatis paragrafov 1. do 14. te postave. Ker je založništvo dunajskega strokovnega lista „Allgem. Weinzeitung“ (Hugo H. Hitschmann, Dunaj I, Schaufelgasse 6) izdalo prav trpežne in lične table, kjer so natisnjeni ti paragrafi v nemškem in drugih jezikih, mu je podpisani nasvetoval, naj bi priredilo tudi slovensko izdajo. Temu je založništvo ugodilo in je izdalo table iz trdega kartona po 80 h in table iz pločevine (pleha) po 2 K 80 h, ki so posebno pripravne za kleti, kjer je vlažno in kjer se popir sčasoma pokvari. Ker daje trdka pri večji naročitvi primeren popust, priporočam vsem interesentom, naj si kar najprej mogoče omislijo take table skupno, to je po županstvih, društvih itd. Tudi podpisani sprejema taka skupna naročila. Da se vinogradniki obvarujejo postavne kazni, jim priporočam, da table pravočasno v svojih kletih nabijejo. — B. Skalický, c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Sprememba v kmetijskem ministrstvu. Dosedanji c. kr. kmetijski minister grof Auersperg je dne 9. t. m. odstopil in je bil imenovan ta dan za kmetijskega ministra dr. Alfred Ebenhoch, gornjeavstrijski deželni glavar in drž. poslanec. Kakor je obžalovati odstop prejšnjega kmetijskega ministra, ki je bil izboren veččak in je z vso vnemo deloval za korist kmetijstva, istotako moramo vsi kmetovalci iskreno

pozdraviti imenovanje novega ministra, čigar preteklost in tudi nastop v zadnjem času jasno kaže, da stoji nepremakljivo na strogo agrarskem stališču in se nam je torej od njega vsega najboljšega nadejati v prosep kmetijstva.

Družbene vesti.

**** P. n. gg. družbene ude uljudno opozarjamo,** da so se nabiralne pole za udnino za leto 1908. že poslale gg. načelnikom podružnic, in sicer s prošnjo, da naj izvolijo udnino pobrati do 1. decembra t. l. Nektore ude prosimo za udnino kar naravnost, in te tudi prosimo, naj nam jo kmalu pošljejo, ker nam je sedaj laže urediti zadeve udov kakor ob novem letu, ko se delo tako silno namnoži.

**** Deželna vinska klet v Ljubljani** se je zopet otvorila. Kdor želi razstaviti svoje vino v tej kleti, naj pošlje dotično vino v sodčkih po 50—70 litrov naravnost na kmetijsko družbo v Ljubljani, in sicer brzovoznim potom. O pošiljati mora takoj obvestiti tudi kmetijsko družbo ter navesti množino in vrsto poslanega vina. Obenem pa lahko priloži tudi račun, ker se nepokvarjena, dobra vina dotičniku plačajo po zaračunjeni ceni. Ker lahko pride več sodčkov iste vsebine pa od različnih odpošiljateljev naenkrat, naj vsakdo prilepi na zadnjem dnu sodčka listek s pošiljateljevim imenom in z napovedbo vrste dotičnega vina. Za poslednje zadostuje tudi poseben znak, bodisi črke ali števila, ki se pa morajo vjemati z imeni, navedenimi v pismu. Nadalje je naznaniti v pismu tudi ceno, ki jo zahteva za dotično vino, če se zglaš resen kupec. Po izpraznjenju se sodčki vinejo pošiljatelju franco na označeno postajo. Javne pokušnje se bodo prirejale kakor dosedaj običajno in po potrebi.

**** „Deset zapovedi za oskrbovanje travnikov“** je naslov letaku društva tvornic za Tomasov fosfat v Berlinu, ki je priložen tej številki „Kmetovalca“.

**** Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

	16 %	18 %
Tomasovo žlindro,	po 6 K 10 h	6 K 70 h 100 kg
z vrečo vred.		

Ta cena velja le za oddajo nadrobno v vrečah po 100 kg, dočim za oddajo podružnicam na vagone po 100 vreč more družba ceno še izdatno znižati. Podružnice, ki leže ob železniški progi Trst-Ljubljana, Reka-Ljubljana ali Trst-Bohinj-Jesenice-Trbiž in nazaj do Kranja in naroče poln vagon, imajo tudi dobiček pri voznini, ker potem družba ne vračuni voznje do Ljubljane, ki je v gornjih cenah zapopadana, temveč le resnično plačano voznino.

Rudninski superfosfat po 7 K 75 h 100 kg z vrečo vred.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg.

Kalijevo sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kaljevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kaljeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

**** Močna krmila** in sicer lanene in sezamove tropine, bo imela družba odslej vedno v zalogi ter oboje

oddaja po 19 K 100 kg z vrečami vred. Te tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg. Zaloga sezamovih tropin je sedaj še omejena, ker dotična tvornica ne dobiva dovolj sezamovega semena, po novem letu so nam pa zadostne množine obljubljene.

**** Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljatve na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štapami za živino.

**** Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se izvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštet izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

**** Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi da se napenjanje govodi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 24. novembra 1907.

Posvetovanje je vodil družbeni predsednik g. deželni glavar O. pl. Detela, navzoči so bili: podprednik komercialni svetnik g. državni poslanec Povše, odborniki gg. Kalan, Lenarčič, F. Pavlin, Rohrman, dr. pl. Wurzbach in družbeni ravnatelj Pirc.

Tajnik je poročal, da sta odstopivši kmetijski minister grof Auersperg in novi kmetijski minister dr. Alfred Ebenhoch naznala družbi svoj odstop, oziroma nastop, in da se je v imenu glavnega odbora poslala odstopivšemu kmetijskemu ministru g. grofu L. Auerspergu zahvala za njegovo veliko naklonjenost kmetijski družbi, novi kmetijski minister g. dr. Alfred Ebenhoch se je pa primerno pozdravil ter se je prosil za podpiranje družbenih teženj in vobče za podpiranje koristi vsega kmetijskega stanu. Poročilo je glavni odbor z odobravanjem vzel na znanje.

Družbeni tajnik je poročal, da se je k udeležitvi za sadni semenj prijavilo le pičlo število udeležencev in zato ne kaže tega semnja prirediti. Glavni odbor je priznal to dejstvo ter se dogovoril, kako bo v bodočnosti, kadar bo dobra sadna letina, postopati, da bo sadni semenj imel uspeh in da se tudi na Kranjskem polagoma uvede trgovina z zimskim namiznim sadjem.

Družbeni ravnatelj je poročal, da je prišlo na podlagi razpisa 333 prošenj za državno podporo za zboljšanje hlevov in da je izmed teh prosilcev 36 posestnikov pravočasno zglasilo dovršeno popravo svojih hlevov, in sicer na tak način, da poprava zasluži podpore iz državnega zaklada. V to svrhu ima družba 6000 K na razpolaganje, ter je glavni odbor določil vsote, s katerimi se imajo poedinci podpirati. Dasi je vsota 6000 K za prvič razmerno precej visoka, hodi na enega vendar precej malo, zato je glavni odbor za letos sklenil priporočiti za nagrade le 36 posestnikov, ki so zboljšali svoje hleve. Pripomniti je, da so vsi zboljšani hlevi bili

pregledani od potovalnih učiteljev, ki so družbi prideljeni, in da se je o vsakem takem hlevu napravil natančen popis. Glavni odbor je pri tej priliki naročil tajništvu prijaviti imena vseh tistih, ki so hleve zboljšali, ter objaviti, da pridejo vsi drugi, ki hleve zboljšajo, drugo leto, oziroma pozneje na vrsto.

Glavni odbor je sklenil nastaviti s 1. januarjem prihodnjega leta posebnega družbenega živinozdravnika, ki bo imel nalogo prevzeti vodstvo družbene podkovske šole, jo korenito v modernem zmislu reorganizirati ter prirejati poučne tečaje za skopljenje živine, za mesogledstvo in za prvo pomoč pri porodih živine. Naloga tega živinozdravnika bo poleg tega poučevati na družbeni gospodinjski šoli. Sodelovati pri družbenem glasilu »Kmetovalcu«, snovati zavarovalnice za živino in sploh opravljati vsa dela, ki spadajo v področje živinozdravnika.

Glavni odbor je izrekel svoje mnenje c. kr. deželni vladi glede prošenj za nove semnje, oziroma za prireditve semnjev v občinah Cerknica, Poljšnik in Zagorje.

Dopis c. kr. kmetijskega ministrstva glede dovoljene podpore k družbenim režijskim stroškom in k izdajanju družbenega glasila »Kmetovalca« je glavni odbor vzel na znanje ter je pri tej priliki sklenil prositi c. kr. kmetijsko ministrstvo za točna navodila glede želene reorganizacije družbe, ki jo ima glavni odbor že tako sam v mislih in hoče temu ministrstvu vsestransko ustreči.

Prošnje novo ustanovljene živinorejske zadruge v Horjulu za podporo glavni odbor ne more uvaževati, ker nima v to svrhu ne od države in ne od dežele nikakih sredstev, vendar pa je na predlog tajnika sklenil priskočiti na pomoč pri nakupu čistokrvnih bikov, če se ob sklepu računa za povzdigo živinoreje pokaže kak preostanek. V prav takem zmislu se je rešila prošnja podružnice v Studenem, ki je kupila čistokrvnega simodolskega bika.

Na poziv c. kr. deželne vlade je glavni odbor naročil podati za neki gotov slučaj pouk, kako je drevje zavarovati pred zajci.

Glavni odbor je sklenil dosedanje mlekarske tečaje izpremeniti v redno mlekarsko šolo, ki naj vsako leto trpi vsaj 5 mesecev in naj se nastani v zadrugi mlekarni na Vrhniki, kjer je že vse potrebno pripravljeno. Predsedništvu se je naročilo izvršiti vse potrebne korake v to svrhu ter zlasti pri merodajnih činiteljih prositi za ustanovitev zadostnega števila štipendij.

Tiskarna Sv. Cirila v Mariboru namerava prihodnje leto svojemu listu »Slovenskemu gospodarju« prilagati »Kmetovalca«, in ker se glavni odbor popolnoma strinja s to željo, zato se je naročilo predsedništvu, da glede tega stopi v dogovor s to tiskarno in skuša doseči tako sporazumljenje, ki omogoči uresničenje sprozene misli.

Glavni odbor je vzel na znanje dopis c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko, ki naznanja razdelitev državnih in deželnih podpor za šolsko vrtnarstvo in za kmetijski pouk, ter je sklenil odzvati se želji deželnega šolskega sveta, da potovalni učitelji ob priliki svojih uradnih potovanj nadzirajo šolske vrtove in kmetijski pouk na ljudskih šolah.

Glavni odbor je odobril skupno postopanje z »Gospodarsko zvezo« glede oddaje gospodarskih potrebščin, zlasti umetnih gnojil, in je poveril tajništvu, da stopi v dogovor glede skupne dobave Tomasove žlindre z Angleškega, če se na ta način dajo doseči primernejše cene in se strmo glavi nepošteno postopanje nekterih trgovcev, ki je na škodo našim kmetom.

Vsled vabila kluba kmetovalcev in gozdarjev, ki bo imel 3. decembra svoj občni zbor, je glavni odbor naprosil svojega podpredsednika g. komercialnega svetnika Povšeta in glavnega odbornika predsednika trgovske zbornice g. Lenarčiča, da zastopata družbo na tem občnem zboru.

Za nove ude se so prijavili in jih je glavni odbor sprejel gg: Ule Miha, posestnik v Topolovcu; Papež Martin, posestnik v Vasi; Schweiger Josip, posestnik v Zagorju; Oset Frančišek, trgovec na Vranskem; Južnič Josip, posestnik v Slavskem; Podraž Josip, posestnik v Želimljah; Jekovec Ciril, ekonom v Gradacu; Kosler Josip, zasebnik v Ljubljani; Marinč Matija, posestnik v Vrhu; Rozman Frančišek, posestnik v Stražišču; Lenarčič Ivan, posestnik v To-

mišlju; Črne Terezija, gostilničarka v Spod. Gorjah; Zupin Ivan, posestnik v Sidrošu; Huter Alojzij, župnik v Št. Lipšu; Lavrič Francišek, posestnik v Črnem potoku; Hrovat Ivan, ekonom v Zagradcu; Šraj Alojzij, posestnik v Metuljah; Zore Anton, župnik v Mirni Peči; Terlep Matija, posestnik v spodnjem Logu; Kumer Karol, posestnik v Kaplji; Oman Ivan, posestnik v Gojzdu; Hrovat Mihael, posestnik v Podkorenu.

Št. 24.331.

Razglas.

Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885 (dež. zak. štev. 13.) se stem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, ki hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce

najpozneje do 10 decembra 1907

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišju se nahaja stajališče žrebčev. Dovoljeno je zglasilo izvršiti pismeno ali ustno; obenem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovališče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčev.

Za žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bo izborna komisija zglasene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, da se ob svojem času na znanje

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani dne 13. novembra 1907.

V a b i l o.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske v Št. Vidu pri Ljubljani

priredi svoj

IX. kmetijski sestanek v nedeljo, 8. decembra popoldne ob štirih na Trati pri Žibertu.

Najprej bo redni občni zbor podružnice s poročilom o njenem delovanju in z računom preteklega leta.

Potem bo pa predaval potovalni učitelj za mlekarstvo g. **J. Legvart** o krmiljenju goveje živine.

Tega zborovanja naj se vsi p. n. udje gotovo udeležijo in naj pripeljejo še kaj gostov s sabo.

Ant. Štrukelj, podružnični načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Kovorju dne 8. grudna ob treh popoldne v šoli v Kovorju.

SPORED:

1. Podružnični računi.
2. Pobiranje udnine za l. 1908.
3. Volitev novega odbora.

Kmetijska podružnica v Kovorju,
dne 20. novembra 1907.

Frančišek Rožič, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Vel. Loki pri Trenjem, ki bo v nedeljo, 8. decembra t. l. ob treh popoldne v prostorih Alojzija Šlajpaha v Vel. Loki.

SPORED:

1. Poročilo načelnikstva o delovanju podružnice.
2. Pobiranje udnine in vpisovanje novih udov.
3. Volitev novega odbora.
4. Poučno predavanje zastopnika zveze zadrug iz Ljubljane.
5. Slučajnosti.

K zborovanju niso vabljeni le udje, temveč gospodarji iz vse okolice sploh, ker bo razgovor o ustanovitvi nove zadruge, zaradi česar pride zasopnik iz Ljubljane, ki bo v tem pogledu dal pojasnila in bo vse potrebno ukrenil. Želeti je obilne udeležbe ter je povabljen vsakdo, ki se zanima za težnje kmetijskega stanu.

Kmetijska podružnica v Vel. Loki.

Alojzij Gliha s. r. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Gameljnah, ki bo v nedeljo, dne 8. grudna t. l. ob štirih popoldne pri podnačelniku Juvanu v Sred. Gameljnah.

SPORED:

1. Poročilo in računski sklep za minulo poslovno leto.
2. Vplačevanje udnine in vpisovanje novih udov.
3. Naročanje drevja in umetnih gnojil.
4. Raznoterosti.

Kmetijska podružnica v Gameljnah,

dne 25. novembra 1907.

Fran Lavtizar, načelnik.

V a b i l o

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Kamniku, ki bo v nedeljo, dne 15. decembra t. l. ob 10 dopoldne v mestni dvorani (gasilni dom).

SPORED:

1. Poučno predavanje zastopnika kmetijske družbe v Ljubljani.
2. Poročilo o občnem zboru in o delovanju podružnice za zadnje leto.
3. Pobiranje udnine, vpisovanje novih udov in sprejemanje naročil na sadno drevje in gnojila.
4. Poročilo o podružničnih računih.
5. Slučajnosti.

Valentin Benkovič, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Premu, ki bo dne 22. decembra t. l. ob eni popoldne v šoli na Premu.

SPORED:

1. Predložitev računov za l. 1907.
2. Strokovno predavanje potovalnega učitelja.
3. Pobiranje udnine in vpisovanje novih udov.
4. Volitev novega odbora.
5. Posamezni nasveti in predlogi.
6. Posvetovanje o nakupu kmetijskih potrebščin.

Za kmetijsko podružnico na Premu

F. Mally.

V a b i l o.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Matenji vasi priredi v nedeljo, 8. decembra popoldne ob pol štirih v šoli pri Sv. Ivanu

kmetijski sestanek,

kjer bo predaval g. geometer D. Gustinčič o zložbi (komasaciji) zemljišč.

K sestanku so vabljeni vsi udje in posestniki domače kakor sosednih podružnic, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje, ki se mora v naših razmerah takoj prijeti reševati.

Kmetijska podružnica v Matenji vasi.

Milan Žnidaršič s. r., t. č. načelnik.

Listnica uredništva.

I. Ž. v V. Iz Vašega vprašanja ne moremo drugega posneti, kakor da je Vaš konj garjav. To je kužna bolezen in Vi morate to sporočiti županstvu ali okrajnemu glavarstvu, ki potem uradno pošlje živinozdravnika, ki brezplačno vse potrebno ukrene.

A. J. na V. Če prenesete gonilno silo iz svojega malna na svoj skedenj, da Vam bo gonila kmetijske stroje, Vam v to svrbo ni potrebno posebno dovoljenje.

J. N. v T. Visočina obresti samanasebi še ne tvori prestopka oderuštva; prevelika obrestna mera šele tedaj znači oderuštvo, če se obenem izkorišča lehkomiselnost, zadrega, neumnost itd. in previsoke obresti morejo dolžnika gospodarsko uničiti.

F. R. v K. K vzdrževanju občinskih potov, bodisi s tlako ali z dokladami, more občina po zakonu prisiliti vse občane.

P. S. v G. Na zasebna pota nima župan nikakega vpliva, in če se glede orave takih potov ne morete med seboj zediniti, potem Vam ne vemo ničesar svetovati.